

The Early Prophets - One Book, One Theme - class # 6

Sefer Shoftim- A book about Judges or Kings -Part II

Source sheet for TIM shiur by Menachem Leibtag/

Review

SEFER SHOFTIM – Chronicle or Composition?

What to consider –

Who is the author?

What was the prophetic purpose of its composition?

When was it written [during or after that time period]?

I. Examples of composition

A. Why does Yehoshua die twice?

Chapter 1

א וַיְהִי, אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹשֻׁעַ, וַיִּשְׁאַלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל, בִּיהוָה לֵאמֹר: מִי יַעֲלֶה-לָנוּ אֶל-הַכְּנַעֲנִי בְּתַחֲלָה, לְהִלָּחֵם בּוֹ.

1 And it came to pass after the death of Joshua, that the children of Israel asked the LORD, saying: 'Who shall go up for us first against the Canaanites, to fight against them?'

ב וַיֹּאמֶר יְהוָה, יְהוּדָה יַעֲלֶה: הֲנֵה נָתַתִּי אֶת-הָאָרֶץ, בְּיָדוֹ.

2 And LORD said: 'Judah shall go up; behold, I have delivered the land into his hand.'

ג וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְשִׁמְעוֹן אָחִיו עֲלֵה אִתִּי בְּגֵרְלִי, וְנִלְחַמָּה בְּכַנְעֲנִי, וְהִלַּכְתִּי גַם-אִנִּי אִתְּךָ, בְּגֹרְלֶךָ; וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ, שִׁמְעוֹן.

3 And Judah said unto Simeon his brother: 'Come up with me into my lot, that we may fight against the Canaanites; and I likewise will go with thee into thy lot.' So Simeon went with him.

ד וַיַּעַל יְהוּדָה, וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת-הַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי בְיָדָם; וַיַּכּוּם בְּבֶזֶק, עֶשְׂרֵת אֲלָפִים אִישׁ.

4 And Judah went up; and the LORD delivered the Canaanites and the Perizzites into their hand; and they smote of them in Bezek ten thousand me

...

כז וְלֹא-הוֹרִישׁ מְנַשֶּׁה, אֶת-בֵּית-שָׁאן וְאֶת-בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת-תַּעֲנָךְ וְאֶת-בְּנֹתֶיהָ, וְאֶת-יוֹשֵׁב (יוֹשְׁבֵי) דוֹר וְאֶת-בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת-יוֹשְׁבֵי יִבְלָעַם וְאֶת-בְּנֹתֶיהָ, וְאֶת-יוֹשְׁבֵי מְגִדּוֹ וְאֶת-בְּנוֹתֶיהָ; וַיּוֹאֶל, הַכְּנַעֲנִי, לְשִׁבֵּת, בְּאָרֶץ הַזֹּאת.

27 And Manasseh did not drive out the inhabitants of Beth-shean and its towns, nor of Taanach and its towns, nor the inhabitants of Dor and its towns, nor the inhabitants of Ibleam and its towns, nor the inhabitants of Megiddo and its towns; but the Canaanites were resolved to dwell in that land.

כח וַיְהִי כִּי-חָזַק יִשְׂרָאֵל, וַיִּשְׂם אֶת-הַכְּנַעֲנִי לְמַס; וְהוֹרִישׁ, לֹא הוֹרִישׁוּ. {ס}

28 And it came to pass, when Israel was waxen strong, that they put the Canaanites to task-work, but did in no wise drive them out. {S}

כט וְאֶפְרַיִם לֹא הוֹרִישׁ, אֶת-הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּגֵזֶר; וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקִרְבּוֹ, בְּגֵזֶר. {ס}

29 And Ephraim drove not out the Canaanites that dwelt in Gezer; but the Canaanites dwelt in Gezer among them. {S}

ל זְבוּלוֹן, לֹא הוֹרִישׁ אֶת-יוֹשְׁבֵי קִטְרוֹן, וְאֶת-יוֹשְׁבֵי, נְהַלָּל; וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקִרְבּוֹ, וַיְהִי לְמַס. {ס}

30 Zebulun drove not out the inhabitants of Kitron, nor the inhabitants of Nahalol; but the Canaanites dwelt among them, and became tributary. {S}

לא אֲשֶׁר, לא הוֹרִישׁ אֶת-יֹשְׁבֵי עֵפְרוֹ, וְאֶת-יֹשְׁבֵי צִדּוֹן; וְאֶת-אֲחָלָב וְאֶת-אֲחֲזִיב וְאֶת-חֶלְבָּה, וְאֶת-אֲפִיק וְאֶת-רְחֹב. 31 Asher drove not out the inhabitants of Acco, nor the inhabitants of Zidon, nor of Ahlab, nor of Achzib, nor of Helbah, nor of Aphik, nor of Rehob;

לב ויֹשְׁבֵי, הָאֲשֵׁרִי, בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי, יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: כִּי, לא הוֹרִישׁוּ. {ס} 32 but the Asherites dwelt among the Canaanites, the inhabitants of the land; for they did not drive them out. {S}

לג וַנִּפְתְּלִי, לא-הוֹרִישׁ אֶת-יֹשְׁבֵי בֵית-שֶׁמֶשׁ וְאֶת-יֹשְׁבֵי בֵית-עֲנַת, ויֹשְׁבֵי, בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ; ויֹשְׁבֵי בֵית-שֶׁמֶשׁ וּבֵית עֲנַת, הָיוּ לָהֶם לְמִס. 33 Naphtali drove not out the inhabitants of Beth-shemesh, nor the inhabitants of Beth-anath; but he dwelt among the Canaanites, the inhabitants of the land; nevertheless the inhabitants of Beth-shemesh and of Beth-anath became tributary unto them.

לד וַיִּלְחֲצוּ הָאֲמֹרִי אֶת-בְּנֵי-דָן, הַהָרָה: כִּי-לא נָתְנוּ, לָרֹדֶת לְעֵמֶק. 34 And the Amorites forced the children of Dan into the hill-country; for they would not suffer them to come down to the valley.

לה וַיּוֹאֶל הָאֲמֹרִי לְשֶׁבֶת בְּהַר-חֶרֶס, בְּאֵילֹן וּבְשַׁעֲלָבִים; וַתִּכְבַּד יַד בֵּית-יוֹסֵף, וַיְהִיוּ לְמִס. 35 But the Amorites were resolved to dwell in Harheres, in Aijalon, and in Shaalvim; yet the hand of the house of Joseph prevailed, so that they became tributary.

לו וַיִּגְבּוּל, הָאֲמֹרִי, מִמַּעַלָּה, עַקְרָבִים--מִהַסְּלַע, וּמִמַּעַלָּה. {פ} 36 And the border of the Amorites was from the ascent of Akrabbim, from Sela, and upward. {P}

Chapter 2

א וַיַּעַל מֵלֶאֱדָ-יְהוָה מִן-הַגִּלְגָּל, אֶל-הַבְּכִים; {פ} 1 And the angel of the LORD came up from Gilgal to Bochim. {P}

And he said: '... I made you to go up out of Egypt, and have brought you unto the land which I swore unto your fathers; and I said: I will never break My covenant with you;

ב וְאַתֶּם, לא-תִּכְרְתוּ בְרִית לְיֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת--מִזְבְּחוֹתֵיהֶם, תִּתְצוּן; וְלֹא-שָׁמַעְתֶּם בְּקוֹלִי, מֵהַזֹּאת עֲשִׂיתֶם. 2 and ye shall make no covenant with the inhabitants of this land; ye shall break down their altars; but ye have not hearkened unto My voice; what is this ye have done?

ג וְגַם אֲמַרְתִּי, לא-אֶגְרֹשׁ אֹתְכֶם מִפְּנֵיכֶם; וְהָיוּ לָכֶם, לְצַדִּים, וְאֱלֹהֵיהֶם, יִהְיוּ לָכֶם לְמוֹקֵשׁ. 3 Wherefore I also said: I will not drive them out from before you; but they shall be unto you as snares, and their gods shall be a trap unto you.'

ד וַיְהִי, כְּדָבַר מֵלֶאֱדָ יְהוָה אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אֶל-כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וַיִּשְׂאוּ הָעָם אֶת-קוֹלָם, וַיִּבְכוּ. 4 And it came to pass, when the angel of the LORD spoke these words unto all the children of Israel, that the people lifted up their voice, and wept.

ה וַיִּקְרְאוּ שֵׁם-הַמָּקוֹם הַהוּא, בְּכִים; וַיִּזְבְּחוּ-שָׁם, לַיהוָה. {פ} 5 And they called the name of that place Bochim; and they sacrificed there unto the LORD. {P}

**ו וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ, אֶת-הָעָם; וַיֵּלְכוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל
אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ, לְרִשְׁתָּ אֶת-הָאָרֶץ.**

6 Now when Joshua had sent the people away, the children of Israel went every man unto his inheritance to possess the land.

**ז וַיַּעֲבֹדוּ הָעָם אֶת-יְהוָה, כָּל יְמֵי יְהוֹשֻׁעַ; וְכָל
יְמֵי הַזְּקֵנִים, אֲשֶׁר הָאָרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ,
אֲשֶׁר רָאוּ אֵת כָּל-מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדוֹל, אֲשֶׁר עָשָׂה
לְיִשְׂרָאֵל.**

7 And the people served the LORD all the days of Joshua, and all the days of the elders that outlived Joshua, who had seen all the great work of the LORD, that He had wrought for Israel.

**ח וַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נוּן, עֶבֶד יְהוָה, בֶּן-מֵאָה
וְעֶשְׂרִי שָׁנִים.**

8 And Joshua the son of Nun, the servant of the LORD, died, being a hundred and ten years old.

**ט וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בְּגִבּוֹל נַחֲלָתוֹ, בְּתִמְנַת-חֶרֶס בְּהַר
אֶפְרָיִם, מִצְפּוֹן, לְהַר-גַּעֲשׂ.**

9 And they buried him in the border of his inheritance in Timnath-heres, in the hill-country of Ephraim, on the north of the mountain of Gaash.

**י וְגַם כָּל-הַדּוֹר הַהוּא, נֶאֱסָפוּ אֶל-אֲבוֹתָיו; וַיִּקָּם
דּוֹר אַחֵר אַחֲרֵיהֶם, אֲשֶׁר לֹא-יָדְעוּ אֶת-יְהוָה,
וְגַם אֶת-הַמַּעֲשֵׂה, אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל. {פ}**

10 And also all that generation were gathered unto their fathers; and there arose another generation after them, that knew not the LORD, nor yet the work which He had wrought for Israel. {P}

**יא וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-הָרַע, בְּעֵינֵי יְהוָה;
וַיַּעֲבֹדוּ, אֶת-הַבְּעָלִים.**

11 And the children of Israel did that which was evil in the sight of the LORD, and served the Baalim.

**יב וַיַּעֲזְבוּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם, הַמוֹצִיא
אוֹתָם מִמִּצְרַיִם, וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים
אַחֲרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סָבִיבוֹתֵיהֶם,
וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם; וַיִּכְעֲסוּ, אֶת-יְהוָה.**

12 And they forsook the LORD, the God of their fathers, who brought them out of the land of Egypt, and followed other gods, of the gods of the peoples that were round about them, and worshipped them; and they provoked the LORD.

יג וַיַּעֲזְבוּ, אֶת-יְהוָה; וַיַּעֲבֹדוּ לְבַעַל, וְלַעֲשֻׁתָרוֹת.

13 And they forsook the LORD, and served Baal and the Ashtaroth.

**יד וַיַּחַר-אַף יְהוָה, בְּיִשְׂרָאֵל, וַיִּתֶּןם בְּיַד-שׂוֹסִים,
וַיִּשְׁטֹף אוֹתָם; וַיִּמְכָּרם בְּיַד אוֹיְבֵיהֶם, מִסָּבִיב,
וְלֹא-יָכְלוּ עוֹד, לַעֲמֹד לִפְנֵי אוֹיְבֵיהֶם.**

14 And the anger of the LORD was kindled against Israel, and He delivered them into the hands of spoilers that spoiled them, and He gave them over into the hands of their enemies round about, so that they could not any longer stand before their enemies.

**טו בְּכָל אֲשֶׁר יֵצְאוּ, יַד-יְהוָה הִיָּתְה-בָּם לְרָעָה,
כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה, וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם; וַיִּצָּר
לָהֶם, מְאֹד.**

15 Whithersoever they went out, the hand of the LORD was against them for evil, as the LORD had spoken, and as the LORD had sworn unto them; and they were sore distressed.

**טז וַיִּקָּם יְהוָה, שֹׁפְטִים; וַיּוֹשִׁיעוּם, מִיַּד
שׂוֹסֵיהֶם.**

16 And the LORD raised up judges, who saved them out of the hand of those that spoiled them.

**יז וְגַם אֶל-שֹׁפְטֵיהֶם, לֹא שָׁמְעוּ--כִּי זָנוּ אַחֲרֵי
אֱלֹהִים אַחֲרִים, וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם: סָרוּ מֵהַר, מִן-
הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלְכוּ אֲבוֹתָם לְשִׁמְעַ מִצְוֹת-יְהוָה--
לֹא-עָשׂוּ כֵן.**

17 And yet they hearkened not unto their judges, for they went astray after other gods, and worshipped them; they turned aside quickly out of the way wherein their fathers walked, obeying the commandments of the LORD; they did

not so.

יח וכי-הקים יהוה להם, שפטים, והיה יהוה עם-השפט, והושיעם מיד איביהם כל ימי השופט: כי-ינחם יהוה מנאקתם, מפני לחציהם ודחקיהם.

18 And when the LORD raised them up judges, then the LORD was with the judge, and saved them out of the hand of their enemies all the days of the judge; for it repented the LORD because of their groaning by reason of them that oppressed them and crushed them.

יט והיה במות השופט, ישובו והשחיתו מאבותם, ללכת אחרי אלהים אחרים, לעבדם ולהשתחות להם: לא הפילו ממעלליהם, ומדרךם הקשה.

19 But it came to pass, when the judge was dead, that they turned back, and dealt more corruptly than their fathers, in following other gods to serve them, and to worship them; they left nothing undone of their practices, nor of their stubborn way.

כ ויחר-אף יהוה, בישראל; ויאמר, יען אשר עברו הגוי הזה את-בריתי אשר צויתי את-אבותם, ולא שמעו, לקולי.

20 And the anger of the LORD was kindled against Israel; and He said: 'Because this nation have transgressed My covenant which I commanded their fathers, and have not hearkened unto My voice;

כא גם-אני לא אוסיף, להוריש איש מפניהם, מן-הגוים אשר-עזב יהושע, וימת.

21 I also will not henceforth drive out any from before them of the nations that Joshua left when he died;

כב למען נסות בם, את-ישראל: השמרים הם את-דרך יהוה ללכת בם, כאשר שמו אבותם--אם-לא.

22 that by them I may prove Israel, whether they will keep the way of the LORD to walk therein, as their fathers did keep it, or not.'

כג וינח יהוה את-הגוים האלה, לבלתי הורישם מהר; ולא נתנם, ביד-יהושע.

III.

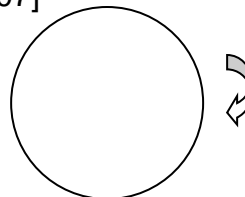
Review of the Outline

Chapter

Topic

1 **Background - Who conquered, and who didn't**
[A segue from Sefer Yehoshua to Shoftim]

2 **Stating the thesis - the 'cycle' - intro to the first theme:**
→The danger of appointing a King
[leaving God -> trouble -> 'crying out' -> salvation -> quiet...]
[compare this cycle with Tehillim 107]

3 - 8 **Proving the thesis - the 'good' "shoftim" [judges]**

The stories of

Otniel (40 years)

Ehud (80 years / includes Shamgar?),

Devorah (40 years)

Gideon (40 years, note request re: King at end of story!)

9 -10 The story re: Avimelech - an 'anomaly'
*Intro to the **second** theme: The danger of **not** appointing a King*
[note how Avimelech **does not** fit the above cycle - note his character]

10 -16 The stories re: Yiftach & Shimshon -
Proof from the 'not so good' "shoftim" - note years are not '40'
Note as well the numerous 'one-liner' shoftim

17 -21 Three additional 'stories' - ' not involving"shoftim"
Third & final theme: the need for educational leadership of shevet Levi
*Note the phrase "**ba'yamim ha'heym, ein melech b'Yisrael...**"*
In each story - note as well how they relate to 'anarchy'
Pay attention to the character of the "ish Levi" involved in each story!

1. "pesel Micha" - Idol made by Micha & shevet Dan,
2. "pilegish b'Givah" - (how & why he cut up her body)
3. "milchemet Binyamin" - the civil war against Binyamin
& the attempt to find wives for the 600 male survivors.

Discussion:

Tribalism vs Monarchy

Shmuel the author
'Rebbe' of King David
Author of Tehillim

In light of this, let's analyze Tehillim 107
Noting a similar cycle, as in Sefer Shoftim

	תהילים פרק קז	א	הדו ליהוה פי-טוב: פי לעולם חסדו.
ב	יאמרו, גאוּלי יהוה--	א	אשר גאלם, מיֵד-צָר.
ג	ומאַרצות, קבצם:	ב	ממזרח וממערב; מצפון ומיָם.
ד	תָּעוּ בַּמִּדְבָּר,	ג	בישימון דָּרָךְ; עיר מושב, לא מצאו.
ה	רַעֲבִים גַּם-צִמְאִים--	ד	נִפְשָׁם, בָּהֶם תִּתְעַטֵּף.
ו	וַיִּצְעֲקוּ אֶל-יְהוָה,	ה	בְּצַר לָהֶם; מִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם, יִצִּילֵם.
ז	וַיִּדְרִיכֵם,	ו	בְּדָרָךְ יִשְׁרָה-- לָלֶכֶת, אֶל-עִיר מוֹשֵׁב.
ח	יודו ליהוה חסדו;	ז	וּנְפִלְאוֹתָיו, לְבָנֵי אָדָם.
ט	פי-הִשְׁבִּיעַ,	ח	נֶפֶשׁ שִׁקְקָה; וּנְפֶשׁ רַעֲבָה, מִלֵּא-טוֹב.
י	יִשְׁבִּי, חֲשֹׁךְ וְצִלְמוֹת;	ט	אֲסִירִי עֲנִי וּבְרָזֶל.
יא	פי-הִמְרוּ אִמְרֵי-אֵל;	י	וַעֲצַת עֲלִיוֹן נֶאֱצוּ.
יב	וַיִּכְנַע בְּעַמְל לָבָם;	יא	כְּשֵׁלוֹ, וְאִין עֲזָר.
יג	וַיִּזְעֲקוּ אֶל-יְהוָה,	יב	בְּצַר לָהֶם; מִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם, יוֹשִׁיעֵם.
יד	יוֹצִיאֵם, מִחֲשֹׁךְ וְצִלְמוֹת;	יג	וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יִנְתַּק.
טו	יודו ליהוה חסדו;	יד	וּנְפִלְאוֹתָיו, לְבָנֵי אָדָם.
טז	פי-שָׁבַר,	טו	דַּלְתוֹת נְחֹשֶׁת; וּבְרִיחֵי בְרָזֶל גִּדְעוּ.
יז	אֲוִלִים, מִדָּרָךְ פֶּשַׁעַם;	טז	וּמַעֲוֹנוֹתֵיהֶם, יִתְעַנוּ.
יח	כָּל-אֲכָל, תִּתְעַב נִפְשָׁם;	יז	וַיִּגִּיעוּ, עַד-שַׁעֲרֵי מוֹת.
יט	וַיִּזְעֲקוּ אֶל-יְהוָה,	יח	בְּצַר לָהֶם; מִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם.
כ	יִשְׁלַח דְּבָרוֹ, וַיִּרְפָּאֵם;	יט	וַיִּשְׁלַח דְּבָרוֹ, וַיִּרְפָּאֵם; וַיִּמְלֹט, מִשְׁחִיתוֹתָם.
כא	יודו ליהוה חסדו;	כ	וּנְפִלְאוֹתָיו, לְבָנֵי אָדָם.
כב	וַיִּזְבְּחוּ, זְבַחֵי תוֹדָה;	כא	וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה.
כג	יורדי הים, בְּאֲנִיּוֹת;	כב	עֹשֵׂי מְלֶאכָה, בְּמִים רַבִּים.
כד	הֵמָּה רָאוּ, מַעֲשֵׂי יְהוָה;	כג	וּנְפִלְאוֹתָיו, בְּמִצּוּלָה.
כה	וַיֹּאמְרוּ--וַיַּעֲמֵד,	כד	רוּחַ סֶעֱרָה; וַתִּרְוַם גְּלִיו.
כו	יַעֲלוּ שָׁמַיִם, יִרְדּוּ תְּהוֹמוֹת;	כה	נִפְשָׁם, בְּרַעַה תִּתְמוּגַג.
כז	יִחוּגּוּ וַיִּנּוּעוּ, כְּשִׁכּוֹר;	כז	וְכָל-חֲקֻמָּתָם, תִּתְבַּלַּע.
כח	וַיִּצְעֲקוּ אֶל-יְהוָה,	כח	בְּצַר לָהֶם; וּמִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם, יוֹצִיאֵם.
כט	יָקָם סֶעֱרָה, לְדַמְמָה;	כט	וַיִּחְשׂוּ, גְּלִיָּהֶם.
ל	וַיִּשְׁמְחוּ כִי-יִשְׁתַּקּוּ;	ל	וַיִּנְחַם, אֶל-מַחוּז הַכְּפָצִים.
לא	יודו ליהוה חסדו;	לא	וּנְפִלְאוֹתָיו, לְבָנֵי אָדָם.
לב	וירוממוהו, בְּקַהֲל-עָם;	לב	וּבְמוֹשֵׁב זְקֵנִים יִהְלֹוהוּ.

===

לג	יָשַׁם נְהָרוֹת לְמִדְבָּר;	לג	וּמִצְאֵי מַיִם, לְצִמְאוֹן.
לד	אָרַץ פְּרִי, לְמִלְחָה;	לד	מִרְעַת, יוֹשְׁבֵי בָה.
לה	יָשַׁם מִדְבָּר, לְאֲגַם-מַיִם;	לה	וְאָרַץ צִיָּה, לְמִצְאֵי מַיִם.
לו	וַיּוֹשֵׁב שָׁם רַעֲבִים;	לו	וַיִּכּוֹנְנוּ, עִיר מוֹשֵׁב.
לז	וַיִּזְרְעוּ שְׂדוֹת, וַיִּטְעוּ כְרָמִים;	לז	וַיַּעֲשׂוּ, פְּרִי תְבוּאָה.
לח	וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד;	לח	וּבְהִמְתָּם, לֹא יִמְעִיט.
לט	וַיִּמְעֵטוּ וַיִּשְׁחוּ--	לט	מַעֲצָר רַעַה וַיִּגּוּן.
מ	שִׁפְךָ בּוֹז, עַל-נְדִיבִים;	מ	וַיִּתְעַם, בְּתַהוּ לֹא-דָרָךְ.
מא	וַיִּשְׁגַּב אֲבִיוֹן מַעוֹנִי;	מא	וַיִּשָׁם כְּצֹאן, מִשְׁפָּחוֹת.
מב	יִרְאוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמְחוּ;	מב	וְכָל-עוֹלָה, קִפְצָה פִּיהָ.
מג	מי-חֲכָם וַיִּשְׁמְרוּ-אֱלֹהֵי;	מג	וַיִּתְבּוֹנְנוּ, חֲסִדֵי יְהוָה.

====

מסכת ברכות - דף נד, ב... אמר רב יהודה אמר רב **ארבעה צריכין להודות:**
יורדי הים, -הולכי מדברות, -ומי שהיה חולה ונתרפא- ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא